

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

ІНСТИТУТ
ЗАКОНОДАВЧИХ
ІДЕЙ

United24

ПРОЗОРЕ ТА ПІДЗВІТНЕ
ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ВІДБУДОВИ
на прикладі рахунків для підтримки України

United24

Аналітичний бриф підготовлено Інститутом законодавчих ідей в рамках проєкту “Прозора та підзвітна відбудова”.

Проаналізовано 10 порядків, які визначають процедури використання коштів з рахунків для пожертв на підтримку України UNITED24 та практику їх застосування, проведено антикорупційну експертизу всіх нормативних актів, які врегульовують питання функціонування рахунків, проаналізовано інформацію з відкритих джерел щодо реалізації процедур, а також отримано більш, ніж за 30 запитами, проведено інтерв'ю з представниками міністерств, які мають зазначені рахунки.

Систематизовано недоліки у прозорості та підзвітності процедур використання коштів та надано рекомендації щодо їх усунення. Напрацьовано проект змін до постанови Кабінету Міністрів України №472 від 19.04.2022 щодо посилення прозорості та підзвітності у процесі використання коштів.

Проадвокатовано зміни щодо процедур використання коштів Міністерством відбудови та Міністерством цифрової трансформації.

АВТОРИ

Мартина Богуславець, Олена Купіна, Даніїл Фуксман,
Максим Дьомін, Євген Бондаренко, Анна Новак.

Бриф підготовлено за підтримки Міжнародного Фонду «Відродження». Матеріал відображає позицію авторів і не обов'язково відображає позицію Міжнародного фонду «Відродження».

КОНТЕКСТ	04
ОГЛЯД ПРОЦЕДУР ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ UNITED24	07
Загальні механізми використання коштів United24	07
Дублювання напрямів використання коштів, які стосуються відновлення знищеного/пошкодженого нерухомого майна.	08
Внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо вдосконалення процедури використання коштів з рахунків United24	10
СТАН РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕДУР ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ UNITED24	11
НЕДОЛІКИ У ПРОЗОРОСТІ ТА ПІДЗВІТНОСТІ ПРОЦЕДУР ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ UNITED24	25
ВИСНОВКИ	32
ДОДАТОК	

КОНТЕКСТ

19 квітня 2022 року Кабінет Міністрів України (далі - КМУ) затвердив постанову № 472 “Деякі питання використання коштів, що надходять на офіційні рахунки для пожертв на підтримку України” (далі - постанова № 472), якою передбачено створення офіційних рахунків для пожертв на підтримку України UNITED24.

У первинній редакції постанови передбачалось 4 рахунки:

1. спеціальний рахунок для збору коштів на підтримку Збройних Сил (Міноборони);
2. рахунок “Фонд відновлення зруйнованого майна та інфраструктури” (Мінінфраструктури та Мінрегіон);
3. рахунок для гуманітарної допомоги українцям, постраждалим від російської агресії (Мінсоцполітики);
4. рахунок для задоволення потреб охорони здоров'я (МОЗ).

Водночас рахунок для збору коштів на підтримку Збройних Сил почав акумулювати кошти ще 24.02.2022 р., рахунок для гуманітарної допомоги українцям, постраждалим від російської агресії - 01.03.2022 р., однак вони не були об'єднані в єдину систему.

Згодом до постанови № 472 вносились зміни та додатково було створено ще 7 рахунків:

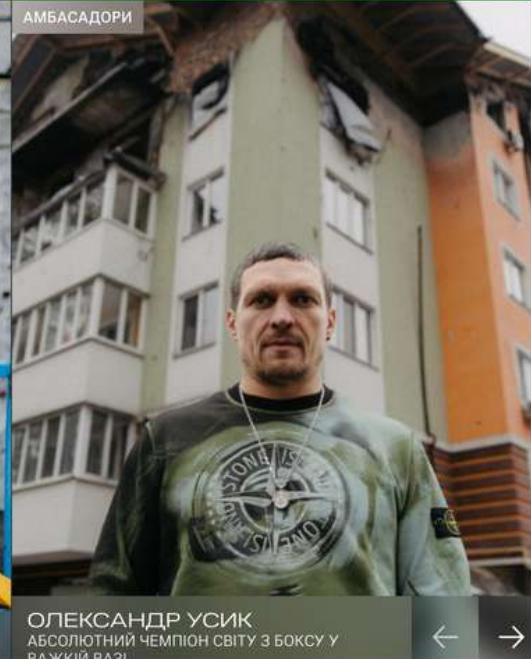
1. рахунок для забезпечення протидії інформаційним загрозам з боку держави-агресора, кіберзахисту, відновлення та розвитку цифрової інфраструктури держави (Мінцифри);
2. рахунок для задоволення потреб освіти і науки (МОН);
3. рахунок для задоволення потреб культури, мистецтв, креативних індустрій, охорони і збереження культурної спадщини, культурних цінностей, підтримки засобів масової інформації (МКІП);
4. рахунок для задоволення потреб фізичної культури і спорту, молодіжної політики (Мінмолодьспорт);
5. рахунок для забезпечення соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей (Мінветеранів);
6. рахунок для задоволення потреб евакуйованих осіб із населених пунктів, що розташовані в районах проведення воєнних (бойових) дій (можливих бойових дій), у безпечні райони та осіб, які проживають в деокупованих населених пунктах, а також інших потреб (Мінреінтеграції);
7. рахунок для фінансування заходів гуманітарного розмінування (Мінекономіки).

Передбачається, що кошти, які надходять на зазначені рахунки, використовуються міністерствами за окремо затвердженими порядками (для кожного міністерства 1 рахунок). Жоден з порядків не оприлюднювався на етапі проєкту для публічного обговорення. В рамках цього дослідження проаналізовано 10 наявних в публічному доступі порядків та підготовлено висновки громадської антикорупційної експертизи, з якими можна ознайомитись в додатку.

05 травня 2022 року за ініціативи Президента України створено фандрейзингову платформу UNITED24, яка мала стати головним вікном для збору пожертв на підтримку України. Наразі через платформу кошти збираються за 3 напрямками:

1. оборона та розмінування (рахунок Міноборони для збору коштів на підтримку Збройних Сил);
2. медична допомога (рахунок МОЗ для задоволення потреб охорони здоров'я);
3. відбудова України (рахунок Мінінфраструктури “Фонд відновлення зруйнованого майна та інфраструктури”).

Відповідальним за діяльність UNITED24 з боку уряду призначено віце-прем'єр міністра – міністра цифрової трансформації Михайла Федорова.

За даними платформи UNITED24 станом на 05.05.2023 р. всього на 3 напрями зібрано 328 722 451 доларів США.

Звітність про надходження та використання коштів оновлюється щотижня, однак подається щодо 3 рахунків в узагальненому вигляді - таблиця з сумами надходжень майже за кожен день (в гривнях та доларах США) та таблиця з назвою, кількістю та вартістю придбаного обладнання та засобів, без детальної інформації про те, в кого проводились закупівлі, кому розподілені обладнання та засоби, без підтверджуючих документів тощо.

Щодо інших 8 офіційних рахунків для пожертв на підтримку України UNITED24, передбачених постановою № 472, то станом на 21 березня 2023 року будь-яка інформація на платформі UNITED24 про ці рахунки відсутня.

Разом з тим, 05 травня 2023 року, в річницю платформи UNITED24 анонсовано, що до платформи додаються ще 2 напрями:

1. Освіта і наука (рахунок МОН для задоволення потреб освіти і науки);
2. Розмінування (рахунок Мінекономіки для фінансування заходів гуманітарного розмінування).

Згідно з наданою у відповідь на запити інформацією на 8 офіційних рахунків, які не представлені на платформі UNITED24, на початок березня 2023 року загалом надійшло 1 166 042 859,55 грн, 16 500 євро та 19 100,00 доларів США.

Таким чином, станом на травень 2023 року на всі 11 рахунків, передбачених постановою № 472, зібрано орієнтовно 627 483 333 доларів США в еквіваленті (не враховуючи надходжень на рахунок для збору коштів на підтримку Збройних Сил до початку функціонування платформи UNITED24).

Також було анонсовано, що консалтингово-аудиторська компанія «Делойт Україна», яка є частиною міжнародної мережі «Делойт», приєднується до платформи UNITED24. Один зі світових лідерів галузі, який входить «великої четвірки» аудиторських компаній, щоквартально перевірятиме зведений звіт усіх міністерств. Однак, станом на 05 травня 2023 року, в публічному доступі відсутня інформація щодо результатів такого аудиту.

17 травня 2022 року Указом Президента України № 344/2022 “Про невідкладні заходи щодо об’єднання зусиль для підтримки України” підтримано ініціативу щодо заснування національного бренду UNITED24 для об’єднання зусиль міжнародних партнерів, донорів, благодійників щодо підтримки України в захисті її незалежності, територіальної цілісності та суверенітету, а також у повоєнному відновленні.

Крім того, Кабінету Міністрів України було доручено забезпечити запровадження в рамках національної платформи UNITED24 «єдиного вікна» для добровільних внесків від благодійних організацій, міжнародних партнерів та громадян з метою підтримки України, зокрема за такими напрямками, як:

1. допомога Збройним Силам України;
2. гуманітарна, медична допомога і допомога дітям;
3. відновлення інфраструктури;
4. цифрова та інформаційна протидія збройній агресії.

Таким чином, Постановою № 472 передбачено, що під брендом UNITED24 має здійснюватись збір коштів на 11 рахунків, водночас на платформі UNITED24 відбувається збір коштів лише на 3 рахунки, найближчим часом буде додано ще 2 рахунки.

Активне просування та залучення коштів, співпраця з амбасадорами здійснюється лише для 3 рахунків, представлених на платформі UNITED24 - рахунки Міноборони, Мінінфраструктури та МОЗ.

Рахунки Мінсоцполітики, Мінцифри, МКІП, Мінмолодьспорт, Мінветеранів, Мінреінтеграції не представлені на платформі UNITED24, вони фактично не є рахунками під брендом UNITED24, відсутня їх широка промоція, звіти про надходження та використання не публікуються на платформі, більшість з них не проходить аудит Deloitte, їх створення не ініціював Президент. Хоча формально, Постановою №472 ці рахунки віднесені до рахунків під брендом UNITED24, втім вони не мають такої підтримки та такого ж рівня прозорості.

Наведена ситуація спотворює уявлення міжнародних партнерів, донорів, благодійників про те, на що саме вони здійснюють пожертви. Ми рекомендуємо чітко відокремити рахунки під брендом UNITED24, які додані на фандрайзингову платформу, а також інші рахунки на підтримку України без такого статусу.

ОГЛЯД ПРОЦЕДУР ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ UNITED24

Загальні механізми використання коштів UNITED24.

Відповідно до постанови № 472 НБУ відкрито спеціальні рахунки для задоволення потреб за напрямками, які є офіційними рахунками для пожертв на підтримку України UNITED24.

На виконання положень постанови № 472 розроблені Порядки використання коштів з рахунків. Згідно з більшістю вказаних Порядків розподіл та спрямування коштів віднесено до повноважень комісій, які створюються відповідними міністерствами.

Такі комісії повинні приймати колегіальні рішення стосовно розгляду заявок на фінансування та публікувати протоколи своїх засідань (із звітами про прийняті рішення) на офіційних веб-сайтах міністерств.

Одержувачами коштів визначені, зокрема, центральні органи виконавчої влади та інші державні органи; обласні та Київська міська військові адміністрації або обласні та Київська міська держадміністрації; районні військові адміністрації та виконавчі органи сільських, селищних, міських рад.

Разом з тим, у деяких Порядках одержувачами коштів можуть бути підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, благодійні організації і громадські об'єднання, а також підпорядковані відповідному міністерству державні підприємства.

У більшості випадків *Порядки містять пріоритетні напрями спрямування коштів, які направлені на оперативну відбудову та відновлення критично важливої інфраструктури та закриття першочергових потреб громадян. Водночас є і випадки можливого спрямування коштів на подальшу підтримку та розвиток відповідної сфери, наприклад, закупівля та ремонт обладнання, інструментів та іншого майна для забезпечення діяльності закладів культури та закладів освіти сфери культури, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації; підтримка книговидавничої справи та популяризація української літератури у світі; забезпечення митців та діячів культури, які постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації, засобами для відновлення мистецької діяльності (Порядок використання коштів з рахунка для задоволення потреб культури, мистецтва, креативних індустрій, охорони і збереження культурної спадщини, культурних цінностей, підтримки засобів масової інформації, затверджений постановою КМУ від 17.05.2022 №616).*

Окремі Порядки передбачають адресну допомогу конкретним верствам населення. Наприклад, Порядок використання коштів з рахунка для забезпечення соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей (постанова КМУ від 2 вересня 2022 р. № 980) передбачає такі напрями спрямування коштів, як:

1. забезпечення надання реабілітаційних, медичних та психологічних послуг ветеранам та членам сімей ветеранів, в тому числі за кордоном, а також оплати транспортування (перевезення) до місця реабілітації;
2. викуп житлових приміщень для ветеранів та членів сімей ветеранів, житло яких зруйноване (знищене) внаслідок збройної агресії Російської Федерації;
3. забезпечення надання ветеранам та членам сімей ветеранів послуг з професійної орієнтації та професійного навчання, в тому числі оплати проживання під час надання таких послуг;
4. забезпечення участі ветеранів та членів сімей ветеранів у фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходах;
5. підтримку проектів підприємницьких ініціатив ветеранів та членів їх сімей.

Після прийняття рішення профільною Комісією стосовно фінансування заявки кошти спрямовуються на рахунки одержувачів відповідним міністерством.

Дублювання напрямів використання коштів, які стосуються відновлення знищеного/пошкодженого нерухомого майна.

Окремо слід зазначити про зміни у системі державних органів, які відповідають за державну політику у сфері відновлення об'єктів, пошкоджених/знищених внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації.

На момент запровадження рахунків та платформи ще не було визначено державний орган, який буде відповідати за відбудову. Однак, 02.12.2022 року було створено Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України (далі - Мінінфраструктури) шляхом перейменування Міністерства інфраструктури і приєднання до нього Міністерства регіонального розвитку.

Нове міністерство стало головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері з відновлення регіонів, територій та інфраструктури, що постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України. Крім того, воно формує та реалізує будівельну та житлову політики.

Вице-прем'єр-міністр з відновлення України – Міністр розвитку громад, територій та інфраструктури України Олександр Кубраков наголосив: “Метою об'єднання міністерств є підвищення ефективності виконавчої влади в питанні управління відбудовою. Об'єднане міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури матиме краще розуміння загальної картини руйнувань та потреби відновлення, що своєю чергою дозволить значно покращити цифрове управління відбудовою”.

Також 13.01.2023 було створено Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України шляхом приєднання Укрінфрапроекту до Укравтодору. Одним з основних повноважень агентства є реалізація державної політики в частині здійснення будівництва.

У зв'язку з фактичним визначенням органу, який буде реалізовувати державну політику з відновлення пошкоджених об'єктів, вважаємо необхідним переглянути напрями використання коштів з рахунків UNITED24, передбачених відповідними порядками, з метою усунення дублювання напрямів, пов'язаних з будівництвом.

Так, наприклад, у порядках зазначені наступні напрями використання коштів, пов'язані з відбудовою:

- відновлення роботи і модернізація державних та комунальних закладів охорони здоров'я, що пошкоджені внаслідок бойових дій (рахунок МОЗ);
- забезпечення житлом дитячих будинків сімейного типу, а саме: нове будівництво житла, включаючи розроблення проектної документації на таке нове будівництво; капітальний ремонт/реконструкцію житла, включаючи розроблення проектної документації на такий капітальний ремонт/реконструкцію житла (рахунок Мінсоцполітики);
- відновлення роботи державних та комунальних закладів освіти і наукових установ, що постраждали внаслідок бойових дій (рахунок МОН);
- відновлення роботи державних та комунальних закладів культури, що постраждали внаслідок бойових дій, зокрема їх технічне забезпечення (рахунок МКІП);
- відновлення спортивних споруд, закладів, установ, організацій сфери фізичної культури і спорту, що постраждали внаслідок бойових дій (рахунок Мінмолодьспорту).

Таким чином, з метою належної організації процесу відбудови, доцільно визначити, що будівництво об'єктів нерухомого майна та об'єктів інфраструктури, пошкоджених/знищених внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, за рахунок коштів з рахунків UNITED24 може здійснюватись виключно з рахунка "Фонд відновлення зруйнованого майна та інфраструктури".

Разом з тим, ми усвідомлюємо, що в фандрайзингових цілях кращою стратегією може бути розділення рахунків - цільові збори на конкретні напрямки (наприклад, відбудову шкіл) є більш успішними та приносять більше коштів, ніж збори без конкретизованої мети.

Для уникнення дублювання фінансування та забезпечення прозорості, підзвітності та ефективної відбудови, яка буде викликати довіру як громадян України, так і міжнародної спільноти, важливо цифровізувати кожен етап цього процесу.

Тому важливо визначити, що пропозиції про виділення коштів на будівництво (нове будівництво, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт) об'єктів нерухомого майна, та об'єктів інфраструктури, пошкоджених/знищених внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України за рахунок коштів, що надходять на рахунки для збору добровільних внесків (благодійних пожертв) на підтримку України, з моменту офіційного початку роботи DREAM - екосистеми управління відбудовою інфраструктури можуть подаватись виключно через таку систему.

Внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо вдосконалення процедури використання коштів з рахунків UNITED24.

Створення рахунків UNITED24 було нагальною потребою на початку воєнного стану, оскільки треба було оперативно вирішувати питання пошуку додаткових фінансових ресурсів для усунення наслідків повномасштабного вторгнення. З метою законодавчого врегулювання процедур відкриття рахунків та використання з них коштів Урядом був внесений до Парламенту проект Закону України "Про внесення змін до розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення" Бюджетного кодексу України щодо використання коштів з рахунків на підтримку України" №8433 від 07.02.2023.

Метою прийняття законопроекту визначена необхідність врегулювання питань, пов'язаних із визначенням джерел формування спеціального фонду державного бюджету та використанням коштів, зарахованих на рахунки UNITED24.

20.03.2023 р. Верховна Рада України прийняла вказаний проект закону за основу, а 11.04.2023 р. вже в цілому. Станом на 05.05.2023 р. прийнятий Закон підписано Президентом України.

Інститут законодавчих ідей долучався до підготовки тексту законопроекту до другого читання та надав свої пропозиції щодо забезпечення прозорості спрямування коштів та здійснення належного публічного контролю за їх використанням Голові Комітету Верховної Ради України з питань бюджету Підласій Роксолані Андріївні під час робочої зустрічі.

За результатами адвокаційної зустрічі, частину рекомендацій враховано, та зазначеним законом, серед іншого, передбачається, що:

- тимчасово за рішенням Кабінету Міністрів України державним органам, які є головними розпорядниками коштів державного бюджету, можуть відкриватися рахунки у Національному банку України з метою залучення добровільних внесків (благодійних пожертв) від фізичних та юридичних осіб приватного права та/або публічного права для фінансового забезпечення заходів з відсічі збройної агресії проти України та ліквідації її наслідків, національної безпеки та оборони, відновлення, підтримки і розвитку України, надання гуманітарної допомоги;
- такі кошти є джерелом формування спеціального фонду Державного бюджету України, розподіляються Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено порядками використання таких коштів;
- порядки використання таких коштів визначаються Кабінетом Міністрів України;
- на кінець бюджетного періоду залишки таких коштів зберігаються на рахунках спеціального фонду державного бюджету для покриття відповідних витрат у наступних бюджетних періодах з урахуванням цільового призначення таких коштів та з дотриманням вимог законодавства;
- Казначейство України на підставі звітів головних розпорядників коштів державного бюджету щомісячно складає звіти про надходження і використання таких коштів щодо кожного з відповідних рахунків, відкритих у Національному банку України, та не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним, подає зазначені звіти Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті та Міністерству фінансів України;
- головні розпорядники коштів державного бюджету щомісячно оприлюднюють на своїх офіційних сайтах інформацію про суму отриманих добровільних внесків (благодійних пожертв), перелік товарів, робіт і послуг, придбаних (наданих) за рахунок таких коштів протягом звітного періоду, загальну кількість зазначених товарів, робіт і послуг та загальну суму здійснених видатків за кожним видом зазначених товарів, робіт і послуг.

СТАН РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕДУР ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ UNITED24

Процедури використання коштів UNITED24 визначені наступними документами:

1. Постанова КМУ від 19.04.2022 № 472 “Деякі питання використання коштів, що надходять на офіційні рахунки для пожертв на підтримку України”;
2. Постанова КМУ від 07.03.2022 р. № 220 “Питання надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні”;
3. Постанова КМУ від 26.04.2022 № 491 “Деякі питання використання коштів з рахунка для задоволення потреб охорони здоров’я”;
4. Постанова КМУ від 17.05.2022 № 616 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 р. № 472 та затвердження Порядку використання коштів з рахунка для задоволення потреб культури, мистецтва, креативних індустрій, охорони і збереження культурної спадщини, культурних цінностей, підтримки засобів масової інформації”;
5. Постанова КМУ від 07.06.2022 № 655 “Про затвердження Порядку використання коштів з рахунка для задоволення потреб фізичної культури і спорту, молодіжної політики та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 р. № 472”;
6. Постанова КМУ від 01.07.2022 № 751 “Про затвердження Порядку використання коштів з рахунка Міністерства цифрової трансформації для забезпечення протидії інформаційним загрозам з боку держави-агресора, кіберзахисту, відновлення та розвитку цифрової інфраструктури держави”;
7. Постанова КМУ від 29.07.2022 № 879 “Деякі питання фінансування робіт з відновлення зруйнованого майна та інфраструктури”;
8. Постанова КМУ від 02.09.2022 № 980 “Про затвердження Порядку використання коштів з рахунка для забезпечення соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 р. № 472”;
9. Постанова КМУ від 21.10.2022 № 1195 “Деякі питання використання коштів для задоволення потреб евакуйованих осіб та осіб, які проживають в деокупованих населених пунктах”;
10. Постанова КМУ від 08.11.2022 № 1256 “Деякі питання використання коштів з рахунка для задоволення потреб освіти і науки”.

Слід звернути увагу, що початковий варіант Порядку надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні, затверджений постановою КМУ від 07.03.2022 № 220, втратив чинність на підставі Постанови КМУ № 1195 від 21.10.2022, яка набрала чинності 01.11.2022. Кабінет Міністрів України затвердив новий Порядок надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні, який набрав чинності 10.03.2023.

Спеціальний порядок використання коштів із спеціального рахунка для збору коштів на підтримку Збройних Сил не був затверджений.

Крім того, 28.04.2023 р. Кабінет Міністрів України вніс зміни до постанови № 472 та доручив Міністерству економіки за погодженням із Національним банком забезпечити відкриття поточного рахунка для надходження коштів у національній та іноземній валюті від фізичних та юридичних осіб, резидентів і нерезидентів як благодійна пожертва, гуманітарна допомога, гранти та дарунки для фінансування заходів гуманітарного розмінування.

Також було доручено у тижневий строк підготувати та внести на розгляд Кабінету Міністрів України проект акта Кабінету Міністрів України щодо порядку використання коштів з рахунка для фінансування заходів гуманітарного розмінування.

Станом на 05.05.2023 р. відповідний порядок не прийнятий.

Далі наведено огляд процедур використання рахунків UNITED24 відповідними міністерствами.

За даними платформи UNITED24 за період з 05.05.2022 до 04.05.2023 на спеціальний рахунок для збору коштів на підтримку Збройних Сил України надійшло 8 848 612 087,32 гривень або 269 489 032,48 доларів США в еквіваленті. За той самий період витрачено з рахунка було 7 453 756 234,19 гривень або 215 845 929,05 доларів США в еквіваленті.

Водночас, як вже було зазначено, рахунок для збору коштів на підтримку Збройних Сил почав акумулювати кошти ще 24.02.2022 р. Відповідно до відповіді Міноборони на запит на публічну інформацію за період з 24.02.2022 до 02.05.2023 на спеціальний рахунок надійшло 25 522 458 015,37 грн. Станом на ранок 03.05.2023 залишок коштів складав 1 358 824 074,88 грн., а отже за період 24.02.2022-02.05.2023 Національним банком України перераховано на рахунки державних органів, які здійснюють керівництво військовими формуваннями та правоохоронними органами, іншими державними органами, задіяними у протидії збройній агресії проти України, кошти у обсязі 24 163 633 940,49 грн.

Діяльність комісії з розподілу коштів

Відповідно до підпункту 1 пункту 3 Порядку використання офіційних рахунків для пожертв на підтримку України UNITED24, затвердженого Постановою №472, кошти із спеціального рахунка для збору коштів на підтримку Збройних Сил можуть використовуватися Міноборони, а також СБУ, МВС, Національною поліцією, Адміністрацією Держприкордонслужби, ДСНС, Національною гвардією, Адміністрацією Держспецзв'язку та іншими державними органами, що здійснюють керівництво військовими формуваннями та правоохоронними органами, іншими державними органами, задіяними у протидії збройній агресії проти України, для задоволення потреб їх підрозділів, територіальних підрозділів за погодженням із Міноборони.

Комісія для розподілу коштів із спеціального рахунка для збору коштів на підтримку Збройних Сил не створювалась, окремий порядок не затверджувався.

Інформація про використання коштів

На сайті платформи UNITED24 зазначено загальний звіт про номенклатуру та кількість придбаних товарів/оплачених послуг.

При цьому зазначено, що *вказані дані є попередніми, кількість може бути уточненою в процесі закупівель та контрагування відповідно до законодавства України (в залежності від фактичних обсягів поставки) та буде детально відображена в наступних звітах. Сума витрат є узагальненою по однотипним номенклатурним позиціям, що дозволяє запобігти розголошенню відомостей, які можуть допомогти ворогу.*

Відповідно до згаданого звіту за період з 05.05.2022 до 04.05.2023 було витрачено з спеціального рахунка для збору коштів на підтримку Збройних Сил 7 453 756 234,19 гривень, зокрема на обмундирування, бронезилети, гвинтокрили, різноманітні машини, квадрокоптери, створення центру протимінної діяльності, побудову тимчасових мостів тощо.

У відповідь на запит на публічну інформацію Міноборони надало інформацію щодо сум укладених договорів за рахунок коштів, виділених із спеціального рахунка для збору коштів на підтримку Збройних Сил (станом на 28.04.2023).

Згідно з наданою інформацією:

- загальна сума за укладеними договорами на потреби Міноборони складає 13 712 520 442 грн;
- на потреби Національної поліції України – 1 650 000 000 грн;
- на потреби Державної прикордонної служби України – 980 200 000 грн;
- на потреби Національної гвардії України – 1 120 000 000 грн;
- на потреби Державної служби України з надзвичайних ситуацій – 19 374 223 грн;
- на потреби Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України – 4 734 571 193 грн;
- на потреби ГУР – 290 413 700 грн;
- на потреби Державної спеціальної служби транспорту – 45 000 000 грн;
- на потреби Апарату Ради національної безпеки і оборони України – 866 073 грн.;
- на потреби СБУ – 88 396 000 грн.;

Разом по всіх органах: 22 641 341 630 грн.

Міноборони раніше зазначало, що частина коштів із спеціального рахунка для збору коштів на підтримку Збройних Сил скеровується на придбання спеціальних засобів, номенклатура та обсяги яких потрапляють під дію Закону “Про державну таємницю”, що, в свою чергу, ускладнює процес висвітлення такої інформації.

Крім того, Міноборони додало, що кошти, передані Національним банком України зі спеціального рахунка для збору коштів на підтримку Збройних Сил, на рахунки державних органів, що здійснюють керівництво військовими формуваннями та правоохоронними органами, іншими державними органами, задіяними у протидії збройній агресії проти України, до того, як скеровуються контрагентам, із якими укладаються контракти, проходять певний установлений алгоритм, зокрема, погодження в Міністерстві оборони, укладання та підписання контракту, його реєстрація та лише тоді – оплата товарів, робіт та послуг, які є предметом цих контрактів. Водночас згідно з умовами таких контрактів, оплата може бути як повна чи авансова (для деяких груп товарів), так і фактична, коли державний орган, задіяний у протидії збройній агресії проти України, перераховує кошти контрагенту лише після фактичної поставки товару, робіт чи послуг.

До цього моменту кошти, виділені Національним банком із спеціального рахунка для збору коштів на підтримку Збройних Сил, залишаються на рахунках державних органів, які задіяні у протидії збройній агресії проти України, і відповідно, не висвітлюються в узагальнених звітах, які подаються до Міністерства цифрової трансформації.

Слід відмітити, що з початку запровадження воєнного стану КМУ надав право проводити оборонні закупівлі без застосування видів (процедур) закупівель, визначених Законом України “Про оборонні закупівлі”.

Постановою КМУ від 28 лютого 2022 р. № 169 "Деякі питання здійснення оборонних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану" передбачалось, що за результатами здійснення таких закупівель в електронній системі закупівель за умови, що вартість закупівлі становить або перевищує 50 тис. гривень, державний замовник у сфері оборони оприлюднює звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель, договір про закупівлю, а також всі додатки та зміни до нього після його укладення, але не пізніше ніж через 70 днів з дня припинення чи скасування воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях. Вимога щодо оприлюднення не застосовується до договорів, які містять інформацію з обмеженим доступом.

Зазначена Постанова втратила чинність на підставі Постанови КМУ № 1275 від 11.11.2022, якою затверджено Особливості здійснення оборонних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану.

Відповідно до пп. 8, 10 Особливостей здійснення оборонних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану за результатами здійснення закупівлі товарів (крім товарів, визначених у додатку до цих особливостей), робіт і послуг за умови, що вартість закупівлі становить або перевищує 200 тис. гривень, державний замовник оприлюднює в електронній системі закупівель звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель, протягом 180 днів з дня припинення чи скасування воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях. Вимога щодо оприлюднення не застосовується до державних контрактів (договорів), які містять інформацію з обмеженим доступом.

Однак Законом України "Про внесення змін до Закону України "Про оборонні закупівлі" щодо запровадження прозорості в оборонних закупівлях (крім відомостей про закупівлі товарів, робіт і послуг оборонного призначення, що становлять державну таємницю) із забезпеченням захищеності державних замовників від воєнних загроз на період дії правового режиму воєнного стану в Україні" встановлено гарантії прозорості оборонних закупівель. Закон набрав чинності 24.03.2023 р., крім частин 3-5 оновленої статті 30 Закону України "Про оборонні закупівлі", які набирають чинності через 30 днів з дня набрання чинності цим Законом.

Так, передбачається, що за результатами здійснення закупівель на період дії правового режиму воєнного стану в разі здійснення закупівлі без використання електронної системи закупівель, за умови що вартість предмета закупівлі для товарів і послуг оборонного призначення, інших товарів і послуг для гарантованого забезпечення потреб безпеки і оборони дорівнює або перевищує 200 тисяч гривень, для робіт оборонного призначення та робіт для гарантованого забезпечення потреб безпеки і оборони - 1,5 мільйона гривень, державний замовник (служба державного замовника, військова частина) оприлюднює в електронній системі закупівель звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель (крім закупівель товарів, робіт і послуг оборонного призначення, що становлять державну таємницю, а також закупівель озброєння, військової і спеціальної техніки, боєприпасів та їх складових частин та послуг із розроблення, ремонту, модернізації озброєння, військової і спеціальної техніки, боєприпасів та їх складових частин), протягом 10 робочих днів з дня укладення такого договору.

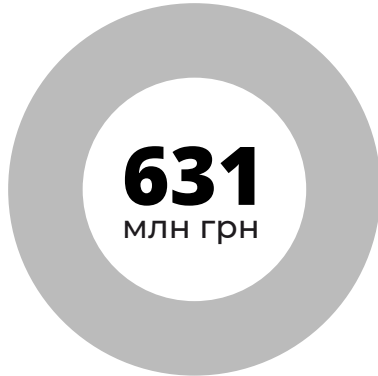
Крім того, визначена частиною п'ятою статті 30 Закону України "Про оборонні закупівлі" інформація, що не оприлюднена у період з 24 лютого 2022 року по день набрання чинності цим Законом, оприлюднюється державним замовником відповідно до вимог Закону України "Про оборонні закупівлі" протягом 60 днів з дня, наступного за днем набрання чинності частиною п'ятою статті 30 Закону України "Про оборонні закупівлі".

Інформація щодо сум зібраних та витрачених коштів

За даними платформи UNITED24 за період з 05.05.2022 до 04.05.2023 на спеціальний рахунок для збору коштів на підтримку Фонду відновлення зруйнованого майна та інфраструктури надійшло 631 006 749,46 гривень або 17 455 633,93 доларів США в еквіваленті.

Витрачено

Залишок

Фонд відновлення зруйнованого
майна та інфраструктури,
Мінінфраструктури

Діяльність комісії з розподілу коштів

Розгляд звернень та підготовка пропозицій щодо розподілу коштів Фонду здійснюється міжвідомчою комісією, створеною Мінінфраструктури та Мінцифри. Міжвідомчу комісію очолюють два співголови, якими є за посадою Віце-прем'єр-міністр з відновлення України - Міністр розвитку громад, територій та інфраструктури та Віце-прем'єр-міністр України - Міністр цифрової трансформації.

Оновлений склад міжвідомчої комісії затверджений протоколом №2 від 27.12.2022 р. Комісія складається з 11 осіб (6 представників Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України та 5 представників Міністерства цифрової трансформації України).

Інститут законодавчих ідей в рамках співпраці з коаліцією українських та міжнародних громадських організацій RISE Україна був залучений до роботи зазначеної комісії.

Для забезпечення прозорості та підзвітності в процесі розпорядження коштами, Інститут законодавчих ідей розробив рекомендації щодо внесення змін до Регламенту роботи комісії, які стосувались наступного:

- оприлюднення на офіційному веб-сайті відповідного переліку всіх поданих звернень щодо розподілу коштів, дати їх надходження, матеріалів, що до них додаються, стану розгляду таких звернень;
- обов'язкової вебтрансляції в режимі реального часу всіх засідань міжвідомчої комісії та створення відеоархіву трансляцій.

Зазначені пропозиції були враховані повністю та змінено регламент комісії (нова редакція - за посиланням). Завдяки цим змінам, громадськість може здійснювати ефективний моніторинг та контроль за роботою комісії та розподілом коштів з рахунка.

Інформація про використання коштів.

Порядком використання коштів з рахунка "Фонд відновлення зруйнованого майна та інфраструктури" передбачено, що інформація про дату, час, місце та порядок денний засідання міжвідомчої комісії, її рішення, перелік матеріалів, що додаються до звернення розміщуються на офіційних веб-сайтах Мінінфраструктури та Мінцифри. Але вказана інформація міститься лише на веб-сайті Мінінфраструктури. Так, на сайті Мінінфраструктури є спеціальний розділ в якому викладаються документи з питань використання коштів Фонду відновлення зруйнованого майна та інфраструктури.

Фонд відновлення зруйнованого майна та інфраструктури

Протокол № 4 від 20 лютого 2023 року засідання Міжвідомчої комісії з розгляду звернень та підготовки пропозицій щодо розподілу коштів Фонду відновлення зруйнованого майна та інфраструктури за об'єктами, що підлягають відновленню

Відеоматеріали засідання Міжвідомчої комісії з розгляду звернень та підготовки пропозицій щодо розподілу коштів Фонду відновлення зруйнованого майна та інфраструктури за об'єктами, що підлягають відновленню від 20 лютого 2023 року

Порядок денний засідання Міжвідомчої комісії з розгляду звернень та підготовки пропозицій щодо розподілу коштів Фонду відновлення зруйнованого майна та інфраструктури за об'єктами, що підлягають відновленню

Презентаційні матеріали про значний об'єкт зруйнованого майна та інфраструктури

Лист від донора

Протокол № 3 від 13 лютого 2023 року засідання Міжвідомчої комісії з розгляду звернень та підготовки пропозицій щодо розподілу коштів Фонду відновлення зруйнованого майна та інфраструктури за об'єктами, що підлягають відновленню

Відеоматеріали засідання Міжвідомчої комісії з розгляду звернень та підготовки пропозицій щодо розподілу коштів Фонду відновлення зруйнованого майна та інфраструктури за об'єктами, що підлягають відновленню від 13 лютого 2023 року

Інформація про значний об'єкт зруйнованого майна та інфраструктури

Там розміщені:

- регламент роботи міжвідомчої комісії з розгляду звернень та підготовки пропозицій щодо розподілу коштів;
- склад міжвідомчої комісії;
- звернення щодо розподілу коштів;
- перелік матеріалів, що додаються до звернення щодо розподілу коштів;
- порядки денні засідань міжвідомчої комісії;
- протоколи засідань міжвідомчої комісії;
- відеоматеріали засідання міжвідомчої комісії;
- інформація про значні об'єкти зруйнованого майна.

Рахунок "Фонд відновлення зруйнованого майна та інфраструктури" є єдиним рахунком з передбачених постановою № 472, кошти з якого розподіляються не за рішенням комісії/міністерства, а за рішенням Кабінету Міністрів України.

Так, згідно з пп. 10-12 Порядку використання коштів з рахунка "Фонд відновлення зруйнованого майна та інфраструктури" відповідно до рішення міжвідомчої комісії Мінінфраструктури готує у строк не більше п'яти робочих днів проект акта Кабінету Міністрів України про розподіл коштів Фонду і подає його в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України. У проекті акта Кабінету Міністрів України про розподіл коштів Фонду за об'єктами, зокрема, зазначаються: головний розпорядник бюджетних коштів, одержувач коштів Фонду; у разі потреби - відповідальний виконавець бюджетної програми, розпорядники коштів нижчого рівня; напрям використання коштів Фонду, визначений відповідно до пункту 4 цього Порядку; обсяг коштів; об'єкти зруйнованого майна та інфраструктури; строки відновлення зруйнованого майна та інфраструктури. Замовниками на виконання робіт, замовлення послуг та придбання товарів на виконання цього Порядку є розпорядники бюджетних коштів або одержувачі коштів Фонду. Прийняття Кабінетом Міністрів України акта про розподіл за об'єктами коштів Фонду є підставою для подання Мінінфраструктури доручення Національному банку та перерахування коштів, зокрема конвертації іноземної валюти у національну валюту в разі потреби, з рахунка "Фонд відновлення зруйнованого майна та інфраструктури" на рахунки відповідних головних розпорядників бюджетних коштів у Казначействі або на рахунки одержувачів коштів Фонду.

27.12.2022 року було проведено засідання комісії, на якому розглядалось питання фактичного виділення коштів. На засіданні були підтримані пропозиції Київської обласної військової адміністрації щодо виділення 465 482,887 тис. грн на відновлення 18 багатоквартирних житлових будинків.

На підставі рішення комісії Кабінет Міністрів України прийняв розпорядження від 10 січня 2023 р. № 20-р “Про розподіл коштів з рахунка “Фонд відновлення зруйнованого майна та інфраструктури” для відновлення у 2023 році пошкоджених багатоквартирних житлових будинків у Київській області”, яким вирішено, зокрема:

- здійснити розподіл коштів з рахунка “Фонд відновлення зруйнованого майна та інфраструктури”, відкритого в Національному банку, у сумі 465 482,887 тис. гривень для відновлення у 2023 році пошкоджених багатоквартирних житлових будинків у Київській області згідно з додатком;
- установити, що роботи з відновлення пошкоджених багатоквартирних житлових будинків мають бути завершені до 30 грудня 2023 р.;
- установити, що одержувачем коштів з рахунка “Фонд відновлення зруйнованого майна та інфраструктури” є Київська обласна державна адміністрація (для Київської обласної військової адміністрації), а головним розпорядником коштів державного бюджету — Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури.

За даними Prozorro Департаментом регіонального розвитку Київської обласної державної адміністрації станом на 8 травня 2023 року було оприлюднено 12 тендерів на відновлення житлових будинків, які було вирішено відбудовувати за рахунок “Фонду відновлення зруйнованого майна та інфраструктури”. Це будинки за наступними адресами:

1. смт Бородянка, вул. Семашка, 2
2. смт Бородянка, вул. Центральна, 367А
3. смт Бородянка, вул. Центральна, 306
4. смт Бородянка, вул. Центральна, 425А
5. с. Бузова, вул. Центральна, 17Д
6. с. Мила, вул. Комарова, 40Б/1
7. с. Мила, вул. Спортивна, 18
8. м. Ірпінь, вул. Мечнікова, 106
9. м. Ірпінь, вул. Київська, 53
10. смт Гостомель, вул. Проскурівська, 11
11. смт Гостомель, вул. Проскурівська, 4
12. смт Гостомель, вул. Рекунова, 1

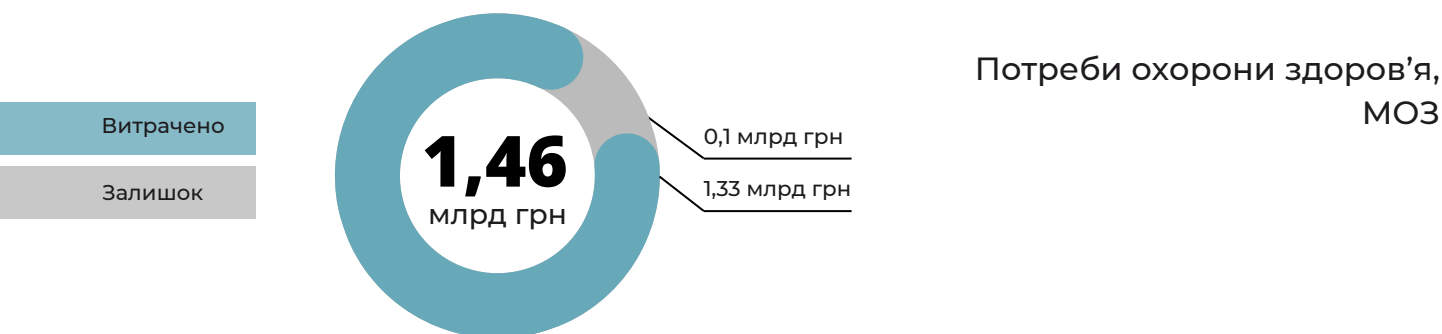
Наразі в окремих тендерах вже оголошені переможці і укладено угоди, в інших - йдуть процедури подання пропозицій та їх опрацювання. Є тедери де результати оскаржуються учасниками.

Разом з тим, за інформацією Мінінфраструктури, кошти з рахунку міністерства в Національному Банку України не перераховувались.

Міністерство охорони здоров'я України

Інформація щодо сум зібраних та витрачених коштів

За даними платформи UNITED24 за період з 05.05.2022 до 04.05.2023 на спеціальний рахунок для збору коштів для забезпечення потреб охорони здоров'я надійшло 1 465 153 362,50 гривень або 42 205 290,00 доларів США в еквіваленті. За період з 05.05.2022 до 16.03.2023 витрачено з рахунка було 1 339 539 504,10 гривень або 37 331 131,50 доларів США в еквіваленті.

Діяльність комісії з розподілу коштів

Розподіл коштів здійснюється комісією з питань розподілу коштів для задоволення потреб охорони здоров'я, утвореною МОЗ. Головою комісії є заступник Міністра охорони здоров'я.

Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 03.05.2022 № 729 затверджено персональний склад комісії. В комісію входить 21 особа, з яких 14 - представники МОЗ та 7 - представники інших організацій (Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування, Офісу Президента України, Національної служби здоров'я України, Мінцифри, Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні, Всесвітньої організації охорони здоров'я, НАЗК). В той же час до роботи комісії не включено жодного представника громадських організацій.

Організація та регламент роботи Комісії відбувається з дотриманням вимог Примірного положення про утворення та діяльність консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів при Міністерстві охорони здоров'я України, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 01 лютого 2022 року № 202.

Інформація про використання коштів

На офіційному веб-сайті МОЗ є спеціальний розділ в якому опубліковані роз'яснення щодо етапів процедури, порядку оформлення та подання пропозицій, нормативно-правові акти з питань процедур, а також протоколи засідань Комісії з питань розподілу коштів для задоволення потреб охорони здоров'я (всього 51 протокол станом на 05.05.2023).

Однак, дані оприлюднених протоколів є несистематизованими. Це не дозволяє провести незалежну оцінку ефективності здійснених витрат.

Так, наприклад, жоден з оприлюднених протоколів не містить порівняння загальної суми витрат та загальної суми надходжень коштів міжнародної допомоги.

На порталі UNITED24 оприлюднена інформація станом на 04.05.2023 про товар, на закупівлю якого виділено кошти (апарати ШВЛ, броньовані евакуаційні авто, різноманітні апарати, генератори тощо), його кількість та вартість.

Більшість закупівель товарів та послуг здійснено державним підприємством "Медичні закупівлі України". Структурована інформація про проведені ДП "Медичні закупівлі України" закупівлі за кошти з рахунка не публікуються у вільному доступі. В той же час інформація про проведені ДП "Медичні закупівлі України" закупівлі містяться в системі Prozorro.

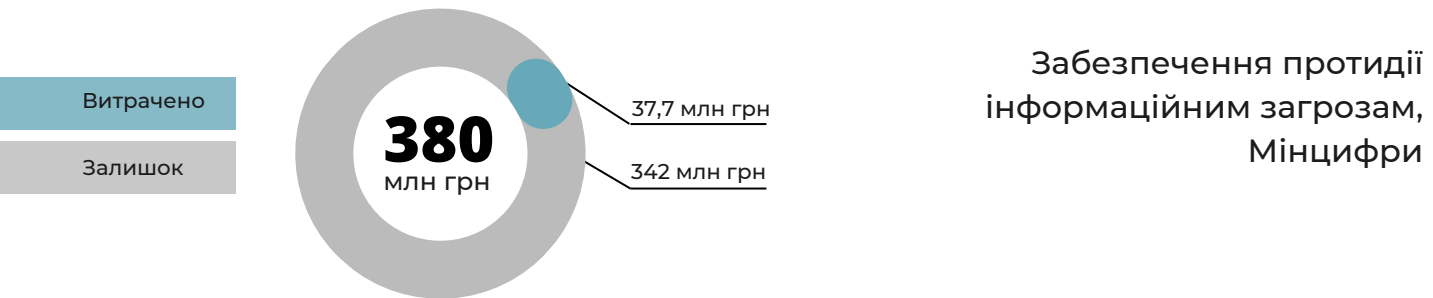
У відповідь на запит на публічну інформацію МОЗ повідомило, що станом на 13 лютого 2023 року на підставі рішень Комісії МОЗ, Міністерство охорони здоров'я України перерахувало кошти в сумі 1 088 492,17 тис.грн. на рахунок державного підприємства «Медичні закупівлі України» на закупівлю витратних матеріалів, медичних виробів (зокрема медичне обладнання) та допоміжних засобів до них, спеціалізованого санітарного транспорту, інших необхідних товарів для задоволення потреб охорони здоров'я, реабілітаційного обладнання.

Також на відновлення закладів охорони здоров'я МОЗ перерахував кошти в сумі 5 441,05 тис. грн. на рахунок КНП «Чернігівська міська лікарня №3» Чернігівської міської ради та в сумі 26 784,63 тис. грн. на рахунок КНП «Чернігівський медичний центр сучасної онкології» ЧОР.

У відповідь на інший запит Мінцифри надало всі звіти МОЗ, які подавались в Мінцифру, з детальною інформацією щодо витрат з рахунка для задоволення потреб охорони здоров'я.

Інформація щодо сум зібраних та витрачених коштів

На запит Інституту законодавчих ідей, Мінцифри повідомило, що за весь період існування рахунка для забезпечення протидії інформаційним загрозам з боку держави-агресора, кіберзахисту, відновлення та розвитку цифрової інфраструктури держави станом на 05 травня 2023 року на нього надійшло 380 261 409,24 грн. Залишок коштів становить 342 564 742,57 грн

Діяльність комісії з розподілу коштів

Кошти розподіляються за рішенням комісії з питань розподілу коштів для забезпечення протидії інформаційним загрозам з боку держави-агресора, кіберзахисту, відновлення та розвитку цифрової інфраструктури держави, утвореної Мінцифри.

Наказом Мінцифри від 20 жовтня 2022 року № 108 затверджено Положення про комісію з питань розподілу коштів для забезпечення протидії інформаційним загрозам з боку держави-агресора, кіберзахисту, відновлення та розвитку цифрової інфраструктури держави та її персональний склад.

Комісія складається з 31 особи (10 представників Мінцифри, 12 представників різних державних органів, зокрема НАЗК, 9 представників громадськості).

Інформація про використання коштів

На веб-сайті Мінцифри розміщена інформація щодо складу Комісії з питань розподілу коштів для забезпечення протидії інформаційним загрозам з боку держави-агресора, кіберзахисту, відновлення та розвитку цифрової інфраструктури держави, положення про Комісію та протоколи засідань Комісії, а також детальна інформація щодо коштів на рахунку Мінцифри.

За Протоколом засідання Комісії від 27.10.2022 року № 2 станом на 27.10.2022 року Комісія отримала заявок на 588 млн. гривень. В той же час, Комісією прийнято лише одне рішення про фактичне направлення коштів - ДП «Національні інформаційні системи» у розмірі 38 860 000,00 грн. (Протокол №3 від 07.02.2023 року).

Мінцифри є одним з провідних міністерств щодо забезпечення прозорості та підзвітності у використанні коштів з рахунку UNITED24. Міністерство врахувало наші рекомендації та ініціювало зміни до власного порядку використання коштів.

Результатом співпраці з Мінцифри стало прийняття КМУ Постанови від 18 квітня 2023 р. № 346, якою у відповідний Порядок використання коштів були внесені суттєві зміни.

Так, зокрема, було закріплено обов'язок оприлюднення на офіційному веб-сайті Мінцифри інформації щодо суми коштів, що надійшли на рахунок Мінцифри, а також залишку коштів на рахунку Мінцифри, пропозицій одержувачів коштів, інформації від одержувачів коштів про використання коштів та виконання запланованих заходів, та визначено строки такого оприлюднення. Крім того, було виключено з переліку одержувачів коштів благодійні та громадські організації та визначено вичерпний перелік напрямів використання коштів з рахунку Мінцифри.

Тому тепер на веб-сайті Мінцифри оприлюднюється інформація щодо суми коштів, які надійшли на поточний рахунок, суми коштів, перерахованої отримувачів коштів, найменування отримувача, суми поверненого отримувачем залишку коштів та загальний залишок коштів на рахунку.

Крім того, Мінцифри та ІЗІ співпрацюють щодо внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України № 472 від 19.04.2022 щодо імплементації результатів цього дослідження.

Міністерство освіти і науки України

Інформація щодо сум зібраних та витрачених коштів

У відповідь на запит на отримання публічної інформації МОН повідомило, що станом на 15 лютого 2023 року залишок коштів на поточному рахунку МОН для задоволення потреб освіти і науки становить 49 400 грн. Кошти не розподілялись.

Водночас вже на запит від 01.05.2023 МОН повідомило, що станом на 04.05.2023 на рахунок надійшло 47 400 грн, кошти все ще не розподілялись.

Наведена ситуація свідчить про існування проблеми розбіжності даних.

Діяльність комісії з розподілу коштів

Розподіл коштів здійснюється комісією з питань розподілу коштів для задоволення потреб освіти і науки, утвореною МОН, з урахуванням цільового призначення коштів, що надійшли. Головою комісії є заступник Міністра освіти і науки.

Наказом МОН від 12.12.2022 р. № 1116 затверджено персональний склад комісії, яка складається лише з 12 представників МОН.

Інформація про використання коштів

Протоколи засідань Комісії з питань розподілу коштів для задоволення потреб освіти і науки відсутні на сайті МОН. Також відсутня будь-яка інформація щодо обсягу зібраних коштів та їх використання на сайті. Лише є інформація про персональний склад Комісії та форму подання пропозицій.

МОН повідомило, що кошти не розподілялись.

Разом з тим, на річницю платформи UNITED24 05 травня 2023 року для забезпечення відновлення освітньої мережі та освіти загалом анонсовано, що рахунок МОН для задоволення потреб освіти і науки буде додано до платформи. Після презентації проєкту один із донорів UNITED24 оголосив про пожертву 1 000 000 \$ для відновлення навчального закладу у Бузовій.

Міністерство культури та інформаційної політики України

Інформація щодо сум зібраних та витрачених коштів

У відповідь на запит на отримання інформації МКІП повідомило 05.05.2023, що на поточний рахунок для задоволення потреб культури, мистецтв, креативних індустрій, охорони і збереження культурної спадщини, культурних цінностей, підтримки засобів масової інформації, надійшло 4 064 500 гривень, 19 000,00 доларів та 16 500 євро. Кошти не розподілялись.

Рахунок
для потреб культури,
мистецтв

Діяльність комісії з розподілу коштів

Для розподілу коштів утворюється комісія з питань розподілу коштів, яка здійснює розподіл коштів за результатами розгляду звернень. Персональний склад комісії затверджується МКІП. Головою комісії є Міністр культури та інформаційної політики.

Станом на 13.02.2023 зазначена комісія не була створена.

Інформація про використання коштів

На сайті МКІП відсутні інформація щодо обсягу зібраних коштів, наказ про затвердження персонального складу Комісії, оголошення про початок прийому заявок, затверджена форма заявки, звіти про використання коштів та протоколи засідань Комісії.

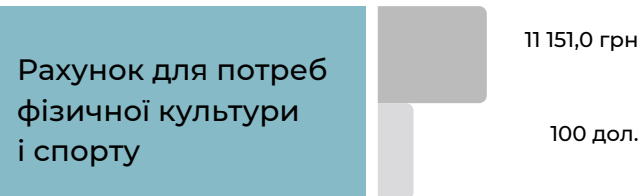
МКІП повідомило, що кошти не розподілялись.

МКІП раніше зазначало, що розподіл коштів не розпочинався через їх малий обсяг, а також у зв'язку з підготовкою МКІП змін до Порядку використання коштів з метою уточнення напрямків їх використання. Після затвердження КМУ таких змін МКІП буде утворено комісію з розподілу коштів, на першому засіданні якої буде затверджено регламент її роботи, та прийнято рішення щодо початку приймання та розгляду звернень.

Міністерство молоді та спорту України

Інформація щодо сум зібраних та витрачених коштів

У відповідь на запит на публічну інформацію Міністерство молоді та спорту України повідомило, що за період з 17.06.2022 по 03.05.2023 надходження на рахунок для задоволення потреб фізичної культури і спорту склали 100 доларів США та 11 151,0 грн. Кошти не розподілялись.

Діяльність комісії з розподілу коштів

Порядком не передбачено обов'язкове створення комісії для розподілу коштів з рахунка.

Наказом Мінмолодьспорту була створена комісія з відбору об'єктів для задоволення потреб фізичної культури і спорту, але її персональний склад не оприлюднювався, також його не надано на запит Інституту законодавчих ідей.

Інформація про використання коштів

Міністерство молоді та спорту України повідомило, що використання коштів з рахунку не здійснювалося.

Міністерство у справах ветеранів України

Інформація щодо сум зібраних та витрачених коштів

У відповідь на запит на публічну інформацію Мінветеранів повідомило, що станом на 04.05.2023 кошти на рахунок для забезпечення соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей не надходили, відповідно кошти не розподілялись.

Діяльність комісії з розподілу коштів

Порядком не передбачено обов'язкове створення комісії для розподілу коштів з рахунка.

Мінветеранів раніше повідомляло, що зараз розробляється проект наказу щодо утворення комісії та її персональний склад.

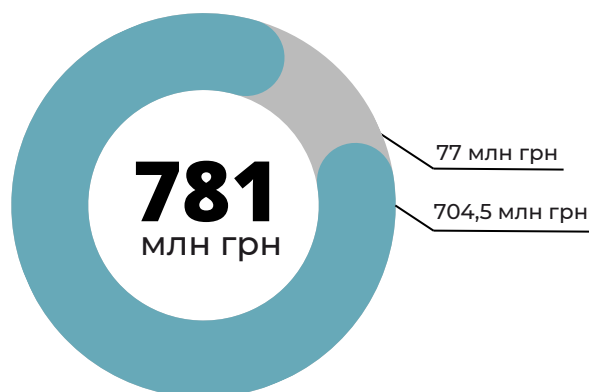
Інформація про використання коштів

На сайті Мінветеранів відсутнє оголошення про початок приймання заявок на отримання коштів для забезпечення соціального захисту ветеранів та членів сімей ветеранів, форма заявки на отримання коштів, інформація про строк приймання та спосіб подання заявки та документів, а також контактна інформація для подання заявки та документів. Обов'язок щодо публікації такої інформації передбачено п. 5 Порядку використання коштів з рахунка для забезпечення соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей.

Міністерство у справах ветеранів України

Інформація щодо сум зібраних та витрачених коштів

У відповідь на запит на публічну інформацію Мінсоцполітики повідомило, що станом на 13.03.2023 на рахунок для гуманітарної допомоги українцям, постраждалим від російської агресії, надійшло 781 658 399,31 грн, перераховано 704 558 812,92 грн, залишок 77 099 586,39 гривень.

Гуманітарна допомога українцям, Мінсоцполітики

Діяльність комісії з розподілу коштів

Старим Порядком надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні для розподілу коштів за деякими напрямками передбачалось створення Мінсоцполітики комісії з питань розподілу коштів для надання допомоги в умовах воєнного стану. Головою комісії є заступник Міністра соціальної політики.

Новим Порядком також передбачається, що *розподіл коштів здійснюється Мінсоцполітики на підставі рішення комісії з питань розподілу коштів для надання допомоги в умовах воєнного стану. До складу комісії входять голова, заступник голови, секретар та члени комісії не менше п'яти осіб з числа посадових осіб Мінсоцполітики.*

Інформація про використання коштів

На сайті [Мінсоцполітики](#) розміщено лише три [звіти щодо використання коштів, які надійшли на гуманітарний рахунок, відкритий НБУ](#). Останній станом на 11.04.2022.

Також на [сайті](#) Мінсоцполітики наводилася інформація про розподіл благодійної допомоги, зарахованої на гуманітарний рахунок Мінсоцполітики в розрізі регіонів та за напрямками використання, але не вказано часовий проміжок, протягом якого було здійснено розподіл коштів, що ускладнює можливість здійснення ефективного контролю над використанням коштів.

У відповідь на запит Мінсоцполітики надало [інформацію](#) щодо витрат з рахунка для гуманітарної допомоги українцям, постраждалим від російської агресії (станом на 13.03.2023) з переліком одержувачів коштів по напрямкам витрат.

Відповідно до наданої інформації:

- на задоволення продовольчих потреб — закупівля продуктів харчування, зокрема дитячого харчування, питної води та їх доставка до місць призначення було витрачено 154 057 337,44 грн;
- на забезпечення одягом та взуттям, товарами першої необхідності, гігієнічними засобами — закупівля одягу, взуття, товарів першої необхідності, гігієнічних засобів та їх доставка до місць призначення - 17 176 981,48 грн;
- на забезпечення медичними засобами — закупівля лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин), медичних виробів, допоміжних засобів до них, медичного обладнання та їх доставка до місць призначення - 36 905 674,44 грн;
- на евакуацію/вивезення/переміщення цивільного населення із місцевості, де ведуться бойові дії, та небезпечних територій у безпечні місця, зокрема оплата транспортних послуг, пально-мастильних матеріалів - 14 413 961 грн;
- на забезпечення гуманітарною допомогою — оплата транспортування гуманітарних вантажів, послуг для зберігання гуманітарної та іншої допомоги на території України - 12 716 950 грн;
- на облаштування місць розміщення громадян, які у зв'язку з бойовими діями залишили місце проживання/ перебування - 31 486 433,52 грн;
- на оплату інших заходів, спрямованих на підтримку цивільного населення в умовах воєнного стану - 205 787 116,42 грн.

Сума загальних витрат складає 704 558 812,92 грн (разом з коштами, витраченими на відшкодування АТ "Укрпошта").

Крім того, Мінсоцполітики надало копії [звітів](#) про використання коштів для гуманітарної допомоги українцям, постраждалим від російської агресії.

21 жовтня 2022 року КМУ було прийнято [постанову](#) № 1195, якою було скасований Порядок надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні. Крім того, постановою було зобов'язано Міністерство соціальної політики забезпечити:

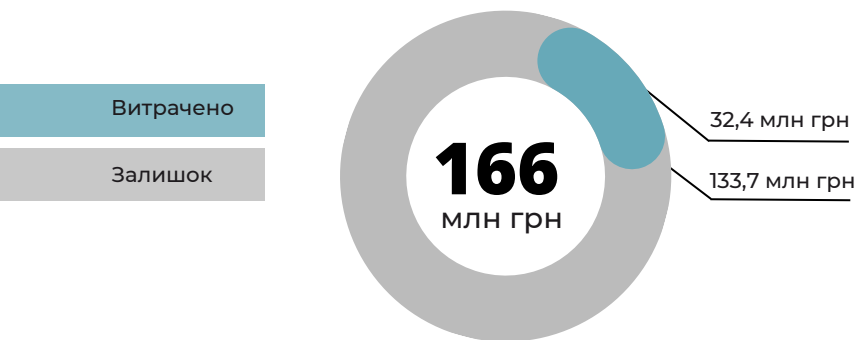
1) переведення наявних станом на 1 листопада 2022 р. коштів із свого поточного рахунка, відкритого у Національному банку, на поточний рахунок Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій;

2) передачу до Міреінтеграції пропозицій та фінансових обґрунтувань потреби в коштах, які надійшли до Міністерства соціальної політики до 1 листопада 2022 р. від одержувачів коштів відповідно до Порядку надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні.

Кабінет Міністрів України [затвердив](#) новий Порядок надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні, який набрав чинності 10.03.2023.

Інформація щодо сум зібраних та витрачених коштів

У відповідь на запит на публічну інформацію Мінреінтеграції повідомило, що станом на 01.11.2022 на рахунок для задоволення потреб евакуйованих осіб із населених пунктів, що розташовані в районах проведення воєнних (бойових) дій (можливих бойових дій), у безпечні райони та осіб, які проживають в деокупованих населених пунктах, а також інших потреб надійшло 166 217 314,18 грн (переведені кошти з рахунка Мінсоцполітики), протягом листопада 2022 року-лютого 2023 року коштів не надходило. Витрачено з рахунка 32 449 000,00 грн.

Задоволення потреб евакуйованих осіб, Мінреінтеграції

Діяльність комісії з розподілу коштів

Для розподілу коштів за деякими напрямками Мінреінтеграції створюється комісія з питань розподілу коштів для надання допомоги в умовах воєнного стану.

Наказом Мінреінтеграції від 15.11.2022 № 264 утворено комісію з питань розподілу коштів для надання допомоги в умовах воєнного стану та затверджено Положення про комісію.

Відповідно до наданого наказу Мінреінтеграції №76 від 01.03.2023, яким затверджено оновлений персональний склад комісії з питань розподілу коштів для надання допомоги в умовах воєнного стану, комісія складається з 10 членів, які є представниками Мінреінтеграції.

Інформація про використання коштів

Мінреінтеграції повідомило, що з рахунка було витрачено 32 449 000,00 грн (одержувачі коштів: Тернопільська дирекція акціонерного товариства «Укрпошта» - 906 000,00 грн.; Львівська дирекція акціонерного товариства «Укрпошта» - 12 218 000,00 грн.; Хмельницька дирекція акціонерного товариства «Укрпошта» - 13 135 000,00 грн.; Дніпропетровська дирекція акціонерного товариства «Укрпошта» - 5 247 000,00 грн.; Черкаська дирекція акціонерного товариства «Укрпошта» - 791 000,00 грн.; Закарпатська дирекція акціонерного товариства «Укрпошта» - 152 000,00 грн).

Крім того, було надано копії звітів відділень акціонерного товариства «Укрпошта» про виплати грошової допомоги цивільному населенню (у форматі Excel).

Також Мінреінтеграції надало протокол засідання з питань розподілу коштів для надання допомоги в умовах воєнного стану №1 від 07.02.2023, затверджений наказом Мінреінтеграції №78 від 02.03.2023. Відповідно до нього комісія вирішила повідомити заявників, пропозиції та фінансові обґрунтування потреби в коштах яких надано до Мінсоцполітики до 01.11.2022 та передано Мінреінтеграції, а також Житомирську обласну військову адміністрацію про необхідність приведення поданих документів у відповідність з вимогами Порядку використання коштів для задоволення потреб евакуйованих осіб та осіб, які проживають в деокупованих населених пунктах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2022 р. № 1195. До протоколу було додано перелік заявників, пропозиції та фінансові обґрунтування потреби в коштах яких надано до Мінсоцполітики до 01.11.2022 та звернення Житомирської обласної військової адміністрації.

НЕДОЛІКИ У ПРОЗОРІСТІ ТА ПІДЗВІТНОСТІ ПРОЦЕДУР ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ UNITED24

В рамках підготовки цього аналітичного брифу проаналізовано зазначені нормативні акти, практику їх застосування, проведено інтерв'ю з безпосередніми учасниками процесу розподілу коштів з окремих рахунків, проведено громадську антикорупційну експертизу, з висновками якої можна ознайомитись в додатку. Нижче наводимо основні недоліки у прозорості та підзвітності процедур використання коштів UNITED24.

1 Невичерпний перелік напрямів використання коштів або нечіткі критерії напрямів витрачання коштів.

Всі проаналізовані Порядки містять напрямки використання коштів зі спеціальних рахунків. Однак, зустрічаються випадки, коли напрями використання коштів визначено нечітко, фактично затверджено відкриті переліки використання коштів, що може призвести до їх неефективного витрачання. За таких умов гроші можуть спрямовуватись на широке коло заходів без обмежень в обсягах.

Так, у п.4 Порядку використання коштів з рахунка для забезпечення соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, затверджено постановою КМУ від 2 вересня 2022 р. № 980, визначено 5 напрямів спрямування коштів:

- 1.забезпечення надання реабілітаційних, медичних та психологічних послуг ветеранам та членам сімей ветеранів, в тому числі за кордоном, а також оплату транспортування (перевезення) до місця реабілітації;
- 2.викуп житлових приміщень для ветеранів та членів сімей ветеранів, житло яких зруйноване (знищене) внаслідок збройної агресії Російської Федерації;
- 3.забезпечення надання ветеранам та членам сімей ветеранів послуг з професійної орієнтації та професійного навчання, в тому числі оплату проживання під час надання таких послуг;
- 4.забезпечення участі ветеранів та членів сімей ветеранів у фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходах;
- 5.підтримку проектів підприємницьких ініціатив ветеранів та членів їх сімей.

При цьому напрями використання коштів наведені дуже узагальнено, без деталізації та граничних критеріїв (наприклад, узагальнений перелік реабілітаційних, медичних та психологічних послуг; граничних або орієнтовних розмірів витрат на оплату транспортування чи проживання, або ж галузі, в яких можуть бути підтримані підприємницькі ініціативи тощо).

Крім того, згідно з частиною першою статті 6 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» чітко визначено, що благодійною пожертвою визнається безоплатна передача благодійником коштів, іншого майна, майнових прав у власність бенефіціарів для досягнення певних, наперед обумовлених цілей благодійної діяльності, відповідно до цього Закону.

Тобто, цілі, на які буде спрямовано кошти повинні бути вичерпно визначені без надання можливості посадовим особам вирішувати їх на власний розсуд та користуватися недоліками нормативно-правового акту з метою розширення переліку напрямів спрямування коштів.

2 Дублювання процедур, які вже визначені чинним законодавством

Напрямки використання коштів за окремими Порядками дублюють положення чинного законодавства.

Наприклад, у п.3 Порядку надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні, затвердженому постановою КМУ від 07.03.2022 р. № 220 наведено напрями спрямування коштів, серед яких:

- оплата допоміжних засобів реабілітації, у тому числі виготовлення та/чи встановлення протезно-ортопедичних виробів;
- розвиток сімейних форм виховання, в тому числі щодо дітей, позбавлених батьківського піклування внаслідок російської агресії, шляхом забезпечення житлом дитячих будинків сімейного типу;
- оплата за надання (компенсацію за надання) соціальних послуг.

На нашу думку, такі напрями використання коштів дублюють заходи, встановлені іншими нормативно-правовими актами, які регулюють процеси надання коштів для реалізації таких заходів. Це може призвести до юридичної колізії між нормами різних нормативно-правових актів та неефективного використання коштів з рахунків.

Так, наприклад, порядок забезпечення допоміжними засобами реабілітації та порядок спрямування коштів на їх виготовлення визначаються наступними нормативно-правовими актами:

- постанова Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2012 р. № 321 „Про затвердження Порядку забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення і виплати грошової компенсації вартості за самостійно придбані технічні та інші засоби реабілітації, їх переліку” ;
- постанова Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 р. № 518 „Деякі питання протезування та ортезування виробами підвищеної функціональності за новітніми технологіями та технологіями виготовлення, які відсутні в Україні, та/або спеціальними виробами для занять спортом окремих категорій громадян, які втратили функціональні можливості кінцівки або кінцівок” та інші.

При цьому зазначені акти містять певні обмеження щодо використання коштів (наприклад, граничні розміри грошової допомоги, перелік витрат, які можна включати в послугу, вичерпний перелік засобів реабілітації та строки, на які вони надаються тощо). При цьому у Порядку надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні таких обмежень не наведено.

Схожа ситуація з використанням коштів для фінансування розвитку сімейних форм виховання. Так процедури фінансування розвитку сімейних форм виховання, зокрема **щодо забезпечення житлом дитячих будинків сімейного типу**, регулюються наступними нормативно-правовими актами:

- постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2002 р. № 564 “Про затвердження Положення про дитячий будинок сімейного типу”;
- постанова Кабінету Міністрів України від 26 травня 2021 р. № 615 “Деякі питання забезпечення дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа житлом та підтримки малих групових будинків” та інші.

Зокрема у Порядку та умовах надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, підтримку малих групових будинків та забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа містяться детальні вимоги щодо надання коштів субвенції:

- *умови надання субвенції (п.5);*
- *граничні характеристики об'єктів будівництва та строки будівництва (п.6);*
- *гранична вартість житла для дитячих будинків сімейного типу (п.12);*
- *гранична вартість придбання житла для осіб (п.13);*
- *умови придбання житла для осіб на умовах співфінансування (п.14).*

У положеннях Порядку надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні взагалі не міститься жодних обмежень щодо використання коштів гуманітарної допомоги.

Аналогічна ситуація з використанням коштів для фінансування надання соціальних послуг.

Питання оплати за надання соціальних послуг визначаються зокрема наступними нормативно-правовими актами:

- постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 450 “Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення”;
- постанова Кабінету Міністрів України від 26 червня 2019 р. № 576 “Про затвердження Порядку надання соціальних послуг особам з інвалідністю та особам похилого віку, які страждають на психічні розлади”;
- постанова Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2020 р. № 859 “Деякі питання призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі”;
- постанова Кабінету Міністрів України від 7 липня 2022 р. № 784 “Деякі питання фінансування соціальних послуг під час дії воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях”;
- постанова Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 587 “Про організацію надання соціальних послуг” та інші.

Так, наприклад, у Порядку подання та оформлення документів, призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі, наведені умови призначення і виплати компенсації за надання соціальних послуг, а саме:

- випадки відмови в наданні компенсації (п.2);
- розрахунок розміру компенсації (п.3);
- порядок виплати компенсації (п.10);
- підстави припинення виплат компенсації (п.11).

Жодних схожих положень щодо врегулювання зазначених питань у Порядку надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні немає.

Отже, нормами чинного законодавства достатньо детально врегульовані питання щодо фінансування заходів, які вказані у п. 3 Порядку надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні. При цьому положення Порядку, на відміну від інших нормативно-правових актів, не встановлюють детальних процедур та обмежень щодо використання коштів гуманітарної допомоги. Ситуація, коли є різні нормативно-правові акти з різними підходами до регулювання одних і тих же відносин, може призвести до зловживань при використанні як бюджетних коштів, так і коштів гуманітарної допомоги.

Схожа ситуація з порядками використання коштів іншими міністерствами, напрями спрямування коштів в яких можуть пересікатися з напрямками використання бюджетних коштів, визначеними законодавством.

3 Формальність визначення пріоритетності витрачання коштів

Здебільшого порядки використання коштів з рахунків оперують системою пріоритетності виділення коштів, проте у процедурах наявні недоліки. Такі недоліки, при обмеженості фінансових ресурсів та неможливості через це задовольнити всі заявки одночасно в межах однієї групи пріоритетності, можуть призвести до неефективності та непорозумінь при визначенні напрямів витрачання коштів.

До прикладу, згідно з п.4 Порядку використання коштів з рахунка для задоволення потреб освіти і науки, затвердженого постановою КМУ від 8 листопада 2022 р. № 1256, кошти, що надійшли на рахунок, спрямовуються на:

- придбання засобів навчання для потреб освіти і науки;
- придбання комп'ютерного та іншого обладнання, програмного забезпечення;
- створення освітніх програм та інструментів;
- придбання шкільних автобусів для закладів загальної середньої освіти;
- відновлення роботи державних та комунальних закладів освіти і наукових установ, що постраждали внаслідок бойових дій, зокрема технічне забезпечення;
- відновлення та модернізацію мережі дослідницької та інноваційної інфраструктури.

При цьому, згідно з п.5 такого Порядку, першочергово кошти спрямовуються на:

- забезпечення потреб освіти і науки для регіонів, де відбувалися бойові дії;
- відновлення роботи державних та комунальних закладів освіти і наукових установ, що постраждали внаслідок бойових дій.

Разом з тим, жодної нормою не передбачається прозорого алгоритму прийняття рішень щодо обрання конкретних випадків/об'єктів в межах певної групи пріоритетності.

Так, наприклад, якщо надійде три заявки на відновлення роботи державних та комунальних закладів освіти і наукових установ, що постраждали внаслідок бойових дій, а на спецрахунку будуть наявні кошти для виконання лише однієї, то відсутні будь-які обов'язкові об'єктивні критерії, за якими буде обраний той чи інший заклад освіти.

Крім того, відповідно до положень п.11 Порядку використання коштів для задоволення потреб евакуйованих осіб та осіб, які проживають в деокупованих населених пунктах, затвердженого постановою КМУ від 21.10.2022 № 1195 *пріоритетними є пропозиції одержувачів коштів, в яких визначені напрями, що мають соціальну значущість та передбачають надання допомоги більшій кількості населення. За рішенням комісії питання щодо пріоритетності зазначених пропозицій можуть переглядатися та обов'язково повинні бути зафіксовані протоколом засідання комісії.*

Отже, Порядок містить критерії щодо встановлення пріоритетності і це є перевагою для прозорого прийняття рішення Комісією. Проте, вказаний критерій може бути використаний на власний розсуд Комісії, оскільки відсутнє чітке визначення того, що відноситься до «соціальної значущості».

Схожа ситуація виникла і при розподілі коштів з рахунка Мінцифри.

Відповідно до пункту 6 Порядку Комісія здійснює розподіл коштів на підставі поданих їх одержувачами пропозицій з **урахуванням пріоритетності та першочерговості завдань**. При цьому в Порядку відсутнє чітке визначення пріоритетів та першочерговості завдань.

Разом з тим, згідно з даними протоколу засідання Комісії від 27.10.2022 року № 2, Комісією було прийнято рішення *визначити розвиток та модернізацію існуючих систем першочерговими та пріоритетними завданнями*, що створює більшу передбачуваність дій комісії та належної аргументації при прийнятті рішень комісією. Пропозиції стосовно закупівлі обладнання та серверів, а також ліцензійних продуктів Комісія вирішила не вважати пріоритетними. Відповідно, на своєму засіданні Комісія відхилила всі пропозиції, які були пов'язані із закупівлею обладнання. При цьому один з членів Комісії запропонував визначитись з чіткими пріоритетами для прийняття рішень в майбутньому, але така пропозиція не була підтримана.

Аналогічні недоліки виявлені також у аналогічних порядках використання коштів Міністерства охорони здоров'я, Міністерства молоді та спорту та Міністерства у справах ветеранів.

4 Непрозора діяльність комісій з розподілу коштів

- Відсутність вимог до формування складу комісій.

Жоден з проаналізованих порядків не визначає процедури формування комісій з розподілу коштів, залучення громадськості до цього процесу, вимоги до складу комісії, вимоги до членів комісії.

Так, пунктом 7 Порядку використання коштів з рахунка для задоволення потреб освіти і науки, затвердженого постановою КМУ від 8 листопада 2022 р. № 1256 встановлено, що персональний склад комісії затверджується МОН. Головою комісії є заступник Міністра освіти і науки.

Проте критеріїв та вимог до членів Комісії Порядок не містить, доступу представників громадськості про інформацію щодо роботи такої Комісії не передбачено. Вказане свідчить про недостатній рівень прозорості механізму формування складу Комісії, що може впливати на прозорість розподілу коштів та відсутність будь-якого контролю за таким процесом зі сторони громадськості.

Наказом МОН від 12.12.2022 № 1116 затверджено персональний склад комісії, яка складається з 12 осіб і всі є представниками МОН.

Аналогічні недоліки мають всі проаналізовані порядки, а порядки використання коштів Мінветеранів та Міністерства молоді та спорту взагалі не містять вимог щодо формування комісії, і фактично дозволяє одноособове прийняття рішення про розподіл коштів.

- **Відсутність процедур роботи комісій з розподілу коштів.**

Після здійсненого аналізу Порядків виявлено, що жоден з цих Порядків не містить положень, якими було врегульовано питання регламенту роботи Комісій.

Порядки не містять вимог щодо обов'язкового завчасного оприлюднення порядку денного засідання, доступу ЗМІ та громадськості на засідання, проведення відкритих онлайн-трансляції засідання, порядку врегулювання конфлікту інтересів під час розгляду заявок тощо.

За таких умов, робота комісій є закритою, що може викликати занепокоєння щодо "прозорості" роботи комісій та ускладнення можливості здійснювати громадський контроль на етапі прийняття рішень комісіями.

Частково зазначені питання було врегульовано лише Мінінфраструктури, яке врахувало рекомендації ІЗІ шляхом закріплення відповідних положень про діяльність комісії у регламенті роботи комісії.

Так, регламентом врегульовані питання щодо оприлюднення на офіційному веб-сайті переліку всіх поданих звернень щодо розподілу коштів, дати їх надходження, стану розгляду таких звернень, вебтрансляції в режимі реального часу засідань комісії, формування відеоархіву трансляцій, залучення представників неурядових організацій, незалежних інформаційно-аналітичних центрів та громадських організацій.

- **Відсутні критерії та підстави для відмови у наданні фінансування, а також строки для прийняття рішення**

У Порядках не встановлені підстави для відмови у наданні фінансування тієї чи іншої заявки. Така обставина може призвести до того, що одним заявникам фінансування виділятиметься швидко і без жодних зауважень до змісту та форми поданої заявки, а іншим - надаватимуться певні роз'яснення про необхідність постійного дооформлення документів тощо.

Наприклад, у розміщених на сайті Мінсоцполітики звітах міститься інформація про відмову у наданні фінансування, наприклад, з такої підстави як "не надано ґрунтовних розрахунків".

Порядками не передбачено обов'язку для комісій щодо надання вичерпного переліку зауважень та дій щодо їх виправлення. Багаторазове виправлення зауважень, переоформлення заявок та їх повторний розгляд можуть призвести до неефективного витрачання часу та ресурсів як заявників, так і членів комісій.

Крім того, не у всіх Порядках визначено строк для прийняття рішення Комісією, що призводить до нечіткості процесу розгляду заявок, його затягування та безсистемного підходу у наданні відповідей щодо виділення коштів.

5 Не визначено строки перерахування коштів одержувачам

Абсолютна більшість досліджених Порядків не містить вимог щодо строків перерахування коштів одержувачам.

Наприклад, пунктом 7 Порядку використання коштів з рахунка для забезпечення соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, затвердженого постановою КМУ від 2 вересня 2022 р. № 980, визначено, що рішення щодо розподілу коштів є підставою для перерахування Мінветеранів коштів з поточного рахунка Мінветеранів, відкритого у Національному банку, на рахунки одержувачів коштів. Однак, не визначено строк, протягом якого таке перерахування має бути здійснено.

Це може призвести до несвоєчасного отримання коштів на реалізацію термінового заходу.

Показовим прикладом подібної ситуації, коли не передбачались строки перерахування коштів, є розпорядження КМУ від 03.05.2022 № 349-р "Про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету для фінансової підтримки міського комунального підприємства "Миколаївводоканал", яким виділено 56 млн грн міському комунальному підприємству "Миколаївводоканал" для влаштування водозабору з артезіанських свердловин, а також здійснення інших заходів, необхідних для відновлення процесу надання послуги з централізованого водопостачання. Разом з тим, за інформацією Миколаївського міського голови від 28.07.2022 (тобто майже через 3 місяці від прийняття рішення про виділення коштів), кошти досі не надійшли на рахунки, однак правоохоронні органи вже відкрили кримінальне провадження за фактом їх нецільового використання та розпочали досудове розслідування.

6 Зменшення можливості громадського контролю

У результаті проведеного аналізу також було виявлено, що порядками розпорядження коштів не передбачено необхідності ведення реєстрів (переліків) поданих заявок на фінансування. За таких умов суб'єкти подання заявок не матимуть можливості відслідкувати стан розгляду своїх заявок, а громадськість - позбавлена інструментів для контролю за таким процесом.

Наприклад, пунктом 12 Порядку використання коштів з рахунка для задоволення потреб фізичної культури і спорту, молодіжної політики, затвердженого постановою КМУ від 7 червня 2022 р. № 655, передбачено, що одержувачі коштів організують роботу із задоволення потреб фізичної культури і спорту за рахунок коштів та інформують не рідше ніж один раз на тиждень Мінмолодьспорт про використання коштів та здійснення заходів за напрямками, визначеними у пункті 4 цього Порядку. Разом з тим, детального інформування громадськості з цих питань не передбачено.

Порядком не передбачено жодних механізмів прозорості та відкритості процедур розгляду та виділення фінансування на певні об'єкти, необхідності звітування, ведення відкритого реєстру поданих заявок та стану їх розгляду тощо.

Так, наразі не оприлюднюється інформація про кількість поданих заявок і необхідні кошти на їх реалізацію, вже прийняті рішення. Не оприлюднено навіть інформацію про кількість зібраних коштів.

Аналогічні недоліки виявлені також у порядках використання коштів Міністерства охорони здоров'я, Міністерства соціальної політики та Міністерства цифрової трансформації.

Міністерство соціальної політики започаткувало практику оприлюднення інформації про заявки, які надійшли, та результати їх розгляду комісією. Проте, ця практика завершилась ще в квітні минулого року. Позитивним прикладом є оприлюднення Мінінфраструктури всіх поданих заявок на своєму веб-сайті.

7 Наявність положень, які не є предметом регулювання таких актів, та які не відповідають положенням законів

Пунктом 8 Порядку використання коштів з рахунка для забезпечення соціального захисту ветеранів війни та членів їх сімей, затвердженого постановою КМУ від 02.09.2022 № 980, закріплено, що одержувачі коштів несуть відповідальність згідно із законодавством за достовірність поданих документів та цільове використання коштів.

Проте, ці положення не відповідають нормам Конституції, а саме статті 92, згідно якої виключно законами України визначаються, зокрема, засади цивільно-правової відповідальності; діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них.

Крім того, пунктом 8 або Порядком взагалі не визначено, що буде вважатися достовірною інформацією, а що ні.

Аналогічні положення містяться в порядках Мінмолодьспорт, МОЗ.

Також у п.9 Порядку використання коштів для задоволення потреб евакуйованих осіб та осіб, які проживають в деокупованих населених пунктах, затвердженого постановою КМУ від 21.10.2022 №1195, вказано, що розмір отриманої грошової допомоги не враховується під час обчислення сукупного доходу сім'ї для всіх видів соціальної допомоги, що надається відповідно до законодавства, та не включається до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу відповідно до підпункту 165.1.1 пункту 165.1 статті 165 Податкового кодексу України.

Відповідно до положень статті 92 Конституції України виключно законами встановлюються система оподаткування, податки і збори. Відповідно до п. 7.3 Податкового кодексу будь-які питання щодо оподаткування регулюються цим Кодексом і не можуть встановлюватися або змінюватися іншими законами України, крім законів, що містять виключно положення щодо внесення змін до цього Кодексу та/або положення, які встановлюють відповідальність за порушення норм податкового законодавства. Порядок затверджено постановою КМУ, який є нижчим за силою нормативно-правовим актом ніж Податковий кодекс. Отже він не може містити положення щодо порядку обчислення сукупного доходу для цілей оподаткування.

Також у п. 13 Порядку використання коштів з рахунка для задоволення потреб охорони здоров'я, затвердженого постановою КМУ від 26.04.2022 №491, передбачається, що на період здійснення заходів, спрямованих на задоволення потреб охорони здоров'я, на одержувачів коштів, визначених у пункті 6 цього Порядку, не поширюються встановлені законодавством вимоги щодо отримання, використання, обліку та звітності благодійної допомоги від юридичних та фізичних осіб - резидентів і нерезидентів.

Вказане свідчить про пряме порушення норм вищої юридичної сили – Закону, оскільки, за юридичною силою норми класифікують на законодавчі, що вміщуються у тексті закону та мають вищу юридичну силу, і норми підзаконних актів, які приймаються державними органами на основі, на виконання і відповідно до закону (норми, наприклад, постанови Кабінету Міністрів України). Усі закони мають вищу юридичну силу, яка виявляється в тому, що ніхто, крім законодавчого органу влади - ВРУ не може приймати, змінювати закони чи скасовувати їх.

Виключення необхідності звітування щодо отримання, використання та обліку благодійної допомоги не є предметом регулювання такого порядку, знижує рівень прозорості та підвищує ризик нецільового витрачання коштів.

Аналогічні положення містяться у порядках Мінмолодьспорт, Мінцифри, МОН.

ВИСНОВКИ

Положення про Єдиний державний вебпортал для збору пожертв на підтримку України UNITED24 було затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 3 травня 2022 р. № 516. Крім того, Указом Президента України від 17 травня 2022 року було підтримано заснування національного бренду UNITED24 і запровадження в рамках національної платформи UNITED24 «єдиного вікна» для пожертв від благодійних організацій, міжнародних партнерів та громадян з метою підтримки України, зокрема за такими напрямками, як:

- допомога Збройним Силам України;
- гуманітарна, медична допомога і допомога дітям;
- відновлення інфраструктури;
- цифрова та інформаційна протидія збройній агресії.

Враховуючи тогочасні нагальні потреби, основні зусилля щодо розвитку платформи UNITED24 були спрямовані на популяризацію рахунка для збору коштів на підтримку Збройних Сил (Міноборони), рахунка “Фонд відновлення зруйнованого майна та інфраструктури” (Мінінфраструктури) та рахунка для задоволення потреб охорони здоров'я (МОЗ).

Відповідно, вся діяльність щодо залучення амбасадорів за відповідними напрямами, пошуку цільових благодійників, а також система звітування про використані кошти будувалася саме навколо цих рахунків. З розвитком платформи UNITED24 та збільшенням її популярності профільні міністерств ініціювали відкриття окремих спеціальних рахунків для збору добровільних внесків, що будуть направлятися у відповідні сфери. Для цього було внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 р. № 472 та затверджено окремі порядки щодо використання коштів з таких рахунків.

Але така наявна система створення та використання рахунків міністерствами не зовсім відповідає ідеям системи збору коштів, які закладені в Указі Президента України та реалізовані на практиці. Необхідно переглянути систему рахунків, враховуючи їх важливість та стан залучення коштів, і розділити їх на *рахунки для збору добровільних внесків на підтримку України, які розміщені на Єдиному державному вебпорталі для збору пожертв на підтримку України UNITED24*, та звичайні *рахунки міністерств для збору добровільних внесків на підтримку України*.

З метою залучення додаткових добровільних внесків на підтримку України та впорядкування існуючих механізмів використання коштів з рахунків на підтримку України рекомендуємо внести наступні зміни в Порядок використання офіційних рахунків для пожертв на підтримку України UNITED24, затверджений постановою Кабінету Міністрів України №472 від 19.04.2022 р.:

- 1** Чітко розділити рахунки для збору добровільних внесків на рахунки, які розміщені на Єдиному державному вебпорталі для збору пожертв на підтримку України UNITED24, та звичайні рахунки міністерств.

У п. 2 Порядку пропонуємо визначити, що рахунками для збору добровільних внесків (благодійних пожертв) на підтримку України, які надходять через Єдиний державний вебпортал для збору добровільних внесків (благодійних пожертв) на підтримку України UNITED24, вважаються лише спеціальні рахунки для збору коштів на:

1. підтримку Збройних Сил;
2. рахунок “Фонд відновлення зруйнованого майна та інфраструктури”;
3. рахунок для задоволення потреб охорони здоров'я;
4. рахунок для задоволення потреб освіти і науки;
5. рахунок для фінансування заходів гуманітарного розмінування.

2 Передбачити, що кошти на відбудову пошкодженого/знищеного нерухомого майна мають виділятися, як правило, з одного рахунка.

Пропонуємо доповнити Порядок пунктом, що будівництво (нове будівництво, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт) об'єктів нерухомого майна, та об'єктів інфраструктури, пошкоджених/знищених внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, здійснюється, як правило, за рахунок коштів рахунка "Фонд відновлення зруйнованого майна та інфраструктури".

3 Закріпити основні положення щодо публічного звітування про використання коштів.

Пропонуємо передбачити, як у прийнятому законопроекті № 8433, що Казначейство України на підставі звітів відповідних міністерств щомісячно складає звіти про надходження і використання коштів щодо кожного з відповідних рахунків та не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним, подає зазначені звіти Верховній Раді України, Президенту України, Кабінету Міністрів України, Рахунковій палаті та Міністерству фінансів України.

Крім того, важливо закріпити, що відповідні міністерства щомісячно оприлюднюють на своїх офіційних веб-сайтах інформацію про суму отриманих коштів, перелік товарів, робіт і послуг, придбаних (наданих) за рахунок коштів протягом звітного періоду, загальну кількість зазначених товарів, робіт і послуг, загальну суму здійснених видатків за кожним видом зазначених товарів, робіт і послуг, залишок коштів на рахунку, копії всіх поданих пропозицій (звернень, заявок), дати їх надходження, стан їх розгляду, матеріали, що до них додаються, узагальнену інформація про розподіл коштів з рахунків міністерств (перелік одержувачів коштів із зазначенням суми та напрямку використання коштів по кожному одержувачу).

Для залучення додаткових добровільних внесків від іноземних громадян та організацій пропонуємо передбачити, що узагальнена інформація про розподіл коштів з рахунків міністерств поряд з державною мовою додатково оприлюднюється англійською мовою.

Також потрібно закріпити обов'язок одержувачів коштів не рідше одного разу на місяць звітувати перед відповідним міністерством про використання коштів, а також обов'язок відповідних міністерств оприлюднювати на своїх офіційних веб-сайтах звіти одержувачів коштів з інформацією про напрями використання коштів, найменування придбаних товарів/виконаних робіт/наданих послуг, їх кількість та вартість.

Крім того, для ефективного використання коштів на відбудову знищених або пошкоджених об'єктів нерухомого майна та інфраструктури за рахунок коштів, що надходять на рахунки для збору добровільних внесків на підтримку України, та кращої координації цього процесу пропонуємо внести зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2022 р. № 1286 "Про реалізацію експериментального проекту із створення, впровадження та забезпечення функціонування Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови інфраструктури".

Рекомендуємо передбачити, що з моменту офіційного початку роботи DREAM - екосистеми управління відбудовою інфраструктури звернення щодо розподілу коштів для будівництва (нове будівництво, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт) об'єктів нерухомого майна, та об'єктів інфраструктури, пошкоджених/знищених внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, подаються виключно через таку систему.

З метою посилення прозорості та публічності процесу використання коштів, що надходять на офіційні рахунки для пожертв на підтримку України, рекомендуємо також внести наступні зміни у відповідні порядки використання коштів:

- **Визначити вичерпний перелік напрямів спрямування коштів**

Перелік напрямів спрямування коштів доцільно визначати чітко та вичерпно, без вживання категорій подібних до “оплата інших заходів”, “інші товари”, “тощо”, щоб виключати будь-яку можливість спрямування коштів на напрями, не прописані в порядках використання коштів.

- **Виключити з текстів порядків напрями використання коштів, які вже врегульовані чинним законодавством**

Рекомендуємо внести зміни у порядки і прибрати напрями використання коштів, які мають однакове спрямування з процедурами, порядок здійснення яких чітко регламентований законодавством.

- **Визначити пріоритетні напрями.**

З метою прозорості та більш прогнозованої роботи комісій рекомендуємо передбачати в порядках чіткі критерії формування рейтингового списку об'єктів або заходів в межах пріоритетного напрямку, які будуть фінансуватись з рахунка, та прозорі правила формування таких списків (наприклад, певна кількість балів по кожному критерію оцінювання, яку має виставити кожен член комісії). Також для порядків, де передбачено декілька пріоритетних напрямів, доцільно визначити алгоритм визначення черговості фінансування конкретних напрямів.

- **Вдосконалити процедуру формування комісій з розподілу коштів.**

Для прозорого формування комісій рекомендуємо в порядках визначити чіткий перелік вимог та критеріїв до членів комісії, наприклад, враховуючи профільну вищу освіту, ділову репутацію, досвід роботи у відповідній сфері та інше.

Для забезпечення реальної колегіальності прийняття рішень та можливості врахування інтересів різних стейкхолдерів, важливо передбачити, що працівники міністерств та підпорядкованих їм установ мають складати менше 50% комісії, а також забезпечити участь у її діяльності представників українських громадських організацій, шляхом встановлення мінімальної квоти.

- **Визначити регламент роботи комісій з розподілу коштів.**

Рекомендуємо передбачити в порядках вимоги щодо обов'язкового завчасного оприлюднення порядку денного засідання, доступу до документів, на основі яких приймаються рішення, графіку засідань, доступу ЗМІ та громадськості на засідання, проведення відкритих онлайн-трансляцій засідання, порядок врегулювання конфлікту інтересів під час розгляду заявок, права і обов'язки членів комісії.

- **Встановити чіткий перелік підстав та строки для прийняття рішення про відмову у наданні фінансування**

Для створення максимально повної та чіткої регламентації процедури використання коштів рекомендуємо передбачити в порядках вичерпний перелік підстав для прийняття рішення про відмову у наданні фінансування, наприклад, відсутність коштів, подання неповного пакету документів (і визначити чіткий перелік цих документів), невідповідність заявки передбаченим напрямкам фінансування, неналежний суб'єкт подання заявки. Також доцільно встановити строк розгляду заявки, протягом якого має бути прийнято рішення про виділення фінансування або відмову.

- **Встановити строки перерахування коштів одержувачам**

Рекомендуємо встановлювати чіткі строки для перерахування коштів одержувачам на підставі рішення відповідної комісії.

Висновки антикорупційної
експертизи порядків використання
коштів United24

 +38 (093) 428 87 50

 office@izi.institute

 izi.institute

United24